

Persbericht

24 juli 2014

Stadsmuseum Tilburg

Een stad vol vluchtelingen Tilburg tijdens de Eerste Wereldoorlog

Op 1 augustus 2014 start de manifestatie Grenzeloos Tilburg 1914 – 1918. Met een boek, een tijdschrift en twee tentoonstellingen trapt Stadsmuseum Tilburg af. De Eerste Wereldoorlog in Tilburg en omstreken wordt op deze manier uitgebreid herdacht. De manifestatie loopt gedurende de tweede helft van 2014.

Nederland was tijdens de ‘Grote Oorlog’ weliswaar neutraal, maar de Duitse opmars naar Frankrijk door België en het onverwacht heftige verzet van de Belgen daartegen, zorgde al vanaf oktober 1914 voor een enorme toestroom van vluchtelingen. Duizenden moesten in Tilburg gehuisvest worden, met alle problemen van dien. Behalve voor huisvesting moest ook gezorgd worden voor voeding, kleding, scholing voor de kinderen, werkgelegenheid, bewaking van de ‘openbare zeden’ en uiteindelijk ook terugkeer naar het land van herkomst. Daarnaast werd de Nederlandse neutraliteit gewaarborgd door gemobiliseerde militairen. Hun massale aanwezigheid in en rond de stad drukte eveneens een stempel op het dagelijks leven.

Boek over de Eerste Wereldoorlog, van groot tot klein

In het boek *Grenzeloos Tilburg 1914-1918, een stad vol vluchtelingen*, wordt voor het eerst gestreefd naar een volledig overzicht van de gevolgen van de Eerste Wereldoorlog voor Tilburg. In 26 hoofdstukken wordt een beeld geschetst van de abrupte omslag in het dagelijks leven. Binnen vrij korte tijd werd zo goed en zo kwaad als het ging ingesprongen op de situatie. Voor een noodzakelijk deel was dit een ambtelijke en bestuurlijke aangelegenheid. Door de mobilisatie ontstond er in Tilburg een groot gebrek aan textielarbeiders: gedwongen vacatures die vaak werden opgevuld door vluchtelingen. Enig opportunisme in dezen kan de Tilburgse fabrikanten – zo blijkt uit een van de bijdragen – niet ontzegd worden.

Door hun uitgebreide onderzoek geven de auteurs de vele betrokkenen een naam en een gezicht: van de coryfeeën van het ‘Vluchtelingen-comité’ als Frans Verbunt en mevrouw Cor Brouwers-van Waesberghe, tot anonieme dames die ondergoed voor de kinderen breiden.

De persoonlijke verhalen tegen dit oorlogsdecor variëren van fragmenten uit dagboeken – waaronder die van de schrijver Will van Mook, die zich opwerpt als ‘de redder van de Tilburgse textielindustrie’ – tot de kroniek van een vriendschap voor het leven van een Tilburgs ‘gastgezin’ met een Belgische familie.

De bijdragen in *Grenzeloos Tilburg 1914-1918, een stad vol vluchtelingen* zijn van Astrid de Beer, Luud de Brouwer, Jeroen Ketelaars, Frans Goris, Ronald Peeters, Berry van Oudheusden, en Ton

Wagemakers. Het boek wordt op 1 augustus gepresenteerd in de Bibliotheek Tilburg Centrum en is vanaf dan voor € 11,50 verkrijgbaar bij de Tilburgse boekhandels.

Naast het boek wordt op 1 augustus ook een speciale editie van het Tijdschrift Tilburg gepubliceerd. Dit tijdschrift is geheel gewijd aan de Eerste Wereldoorlog.

Expositie in de bibliotheek

Van 1 augustus tot en met 30 november is in de Bibliotheek Tilburg Centrum op het Koningsplein een expositie ingericht over de gevolgen van de Eerste Wereldoorlog voor Tilburg. In een verrassende en spannende vormgeving worden diverse facetten hiervan belicht, zoals de tienduizenden vluchtelingen en militairen die in onze stad verbleven en de gevolgen die dit had voor het dagelijks leven. Ook is er aandacht voor de beruchte 'dodendraad' langs de grens en voor het 'Bels Lijntje', destijds een belangrijke transportverbinding voor de vluchtelingen. De expositie is gratis te bezoeken tijdens de openingstijden van de bibliotheek.

Buitenexpositie

Het verhaal van de Belgische vluchtelingen en in Tilburg ingekwartierde soldaten wordt tevens verteld op negen grote fotopanelen die van 1 augustus tot en met 31 oktober in de Spoorzone en het centrum van Tilburg staan opgesteld. Op elk van deze panelen staat een overzichtelijke plattegrond met alle locaties. Al wandelend of fietsend kan een route afgelegd worden. QR-codes geven meer informatie over de totale manifestatie.

Tal van andere activiteiten staan in de planning. Hierin wordt met vele partners samen gewerkt. Het gehele overzicht is te vinden op www.grenzeloostilburg.nl.

Fotobijschriften:

Voorkant van het boek *Grenzeloos Tilburg 1914-1918, een stad vol vluchtelingen*

Foto uit 1914 van Belgische vluchtelingen in Tilburg

Noot voor de redactie, niet voor publicatie

Neem voor meer informatie contact op met Berry van Oudheusden via berryvanoudheusden@hetnet.nl of 013-5424059.